

Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i (STÖÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i (STÖÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30956>

Özet

Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i (STÖÖ), bireylerin destekledikleri spor tak?mlar? veya sporcular ile kurduklar? psikolojik ba?l?l?k ve özde?le?me düzeylerini ölçmek amac?yla Türkçeye uyarlama çal??mas? yap?lm?? bir psikometrik araçtır. Ölçek, spor psikolojisi ve sosyal kimlik teorisi çerçevesinde, taraftar?n tak?mla olan duygusal, bili?sel ve davran??sal ba?lar?n?n ?iddetini nicel olarak belirlemeyi hedefler. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türk kültürü ve spor ortam? için geçerli ve güvenilir bir araç olarak kullan?labilece?ini göstermek üzere gerçekte?tirilmi?tir.

STÖÖ, özellikle spor psikolojisi alan?nda yap?lan ara?t?rmalarda, taraftarlık düzeyinin sporla ilgili çe?itli tutumlar, davran??lar (örne?in, maçlara kat?lm, ürün sat?n alma) ve psikolojik refah üzerindeki etkilerini incelemek için kritik bir öneme sahiptir. Ölçe?in orijinal yap?s?n?n korunarak Türkiye örnekleminde test edilmesi, uluslararası literatüre katkı sa?lam??tır.

Anahtar Kelimeler

Spor taraftar? özde?le?mesi, taraftar, spor psikolojisi, psikometrik araçlar, uyarlama, tak?m ba?l?l???, sosyal kimlik teorisi.

Yazarlar

Nejla Günay, ?eyda Tiryaki.

Amaç

Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i'nin (STÖÖ) temel amac?, spor izleyicilerinin ve taraftarlar?n?n destekledikleri kulüplere veya spor dallar?na kar?? geli?tirdikleri psikolojik özde?le?me düzeyini belirlemektir. Bu özde?le?me, bireyin benlik kavram?n?n bir parças? olarak tak?ma ne kadar güçlü bir ?ekilde ba?land??n?, tak?m?n ba?ar?s?zl?klar?ndan veya ba?ar?lar?ndan ne kadar etkilendi?ini ölçmeyi amaçlar. Ölçek, bu özde?le?menin derecesini güvenilir ve geçerli bir ?ekilde ölçerek, taraftar davran??lar?n?n alt?nda yatan motivasyonlar? anlamaya yardım? olur.

Ölçe?in Türkçeye uyarlanma amac? ise, uluslararası alanda kabul görmü? olan bu yapıyı Türkiye'deki spor bilimleri ve sosyal bilimler ara?t?rmacılar?n?n kullan?m?na sunmak ve kültürel ba?lamda geçerlili?ini sa?lamaktır. Böylece, ulusal düzeyde yap?lan çal??malar?n uluslararası literatürle kar??la?tır?labilirli?i art?rılmaktadır.

Yap?

STÖÖ, temel olarak "Spor Taraftar? Özde?le?mesi" yap?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, genellikle

Sosyal Kimlik Teorisi (Social Identity Theory) ba?lam?nda ele al?n?r. Özde?le?me, bireyin kendisini bir sosyal gruba (bu durumda, bir spor tak?m?n?n taraftar grubuna) ait hissetmesi ve bu üyeli?in benlik kavram?n?n önemli bir parças? haline gelmesidir. Yüksek düzeyde özde?le?me gösteren taraftarlar, tak?m?n kaderini ki?isel ba?ar? veya ba?ar?s?zl?k olarak alg?lama e?ilimindedirler.

Ölçek, genellikle bu özde?le?menin farklı boyutlar?n? (örne?in, duygusal ba?l?l?k, bili?sel önem ve davran???sal kat?l?m) tek bir yüksek dereceli faktör alt?nda toplayarak taraftarlık yo?unlu?unu ölçer. Bu psikolojik yap?, sadece bir tak?m? sevmekten ziyade, o tak?m?n kimli?inin bireyin ki?isel kimli?iyle bütünle?me derecesini temsil eder.

Geçerlik

Günay ve Tiryaki (2003) taraf?ndan gerçekte?tirilen uyarlama çal???mas?nda, Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i'nin (STÖÖ) Türk kültürüne uygunlu?unu tespit etmek amacıyla kapsamlı geçerlik çal???malar? yürütülmü?tür. Bu çal???malar tipik olarak yap? geçerli?i (construct validity) ve dilsel e?de?erlik analizlerini içerir. Yap? geçerli?inin incelenmesi genellikle Faktör Analizi yoluyla gerçekte?tirilir; bu sayede maddelerin teorik olarak öngörülen faktör yap?s?n? do?rulamak do?rulamad??? test edilir. Uyarlama çal???mas?nda, orijinal ölçe?in boyutlar?n?n Türk örnekleminde de tutarlı bir ?ekilde ortaya ç?kt??? varsay?lmaktadır.

Yap? geçerli?ine ek olarak, ölçe?in di?er ilgili yap?larla (örne?in, tak?m ba?l?l???? , saldırganlık e?ilimi gibi) ili?kisi incelenerek ölçüt ba???ntılı? geçerlik (criterion-related validity) kan?tlar? da sunulmu? olabilir. Ancak, bu akademik giri?in dayand??? kaynak verilerinde spesifik geçerlik katsayılar? belirtilmemiştir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal???malar?, STÖÖ'nün ölçtü?ü yap?y? tutarlı ve kararlı bir ?ekilde ölçüp ölçmedi?ini belirlemek için zorunludur. Günay ve Tiryaki (2003) çal???mas?nda, güvenilirlik analizlerinin ba???nda iç tutarlılık (internal consistency) katsay?s? olan Cronbach Alfa (α) de?erinin hesaplanması yer almaktadır. Yüksek bir Cronbach Alfa de?eri, ölçekteki maddelerin aynı psikolojik yap?y? ölçmekte ne kadar ba?arılı oldu?unu gösterir.

Uyarlama çal???malar?nda ayrıca test-tekrar test güvenilirli?i de incelenerek, ölçe?in farklı zamanlarda uyguland???nda aynı sonuçlar? verme kararlılı??? ara?tırılır. Bu analizler, STÖÖ'nün Türk örnekleminde istikrarlı ölçümler sağlad???n? bilimsel olarak kan?tlamak amacıyla gerçekte?tirilmi?tir. Bu akademik giri?teki kaynaktaki spesifik güvenilirlik katsayılar? yer almamaktadır, ancak uyarlama çal???mas?n?n bu standartlar? kar???lad??? kabul edilmektedir.

Faktör Analizi

Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i'nin (STÖÖ) psikometrik yap?s?n? Türk örnekleminde incelemek amac?yla Faktör Analizi kullan?lm??t?r. Bir uyarlama çal??mas?nda, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) uygulan?r. Bu analizler, ölçe?in orijinal yap?s?n?n (genellikle tek boyutlu veya çok boyutlu) Türkçeye çevrilmi? maddelerle de sürdürölüp sürdürölmedi?ini kontrol etmeyi amaçlar. Faktör yüklerinin incelenmesi, her bir maddenin özde?le?me yap?s?na ne kadar katkıda bulundu?unu gösterir.

Faktör analizinin ba?ar?l? sonuçlanması, STÖÖ'nün Türk kültüründe de geçerli bir yap?sal model sundu?unu ve ölçölmek istenen psikolojik yap?y? do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini kan?tlar. Bu süreç, ölçe?in geçerlik kazanması?n?n temel ta?lar?ndan birini olu?turur.

Ölçe? Arac? Detaylar?

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Orijinal ölçekler genellikle Likert tipi derecelendirme kullan?r. Bu tip bir ölçekte kat?l?mc?lar, maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? (örne?in, 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum) belirten bir aral?ta i?aretleme yaparlar. Kaynakta spesifik derecelendirme bilgisi verilmemiştir.

Language Available: Türkçe

Population Group: Spor taraftarlar?, spor izleyicileri, üniversite ö?rencileri veya genel yeti?kin popölasyonu içindeki sporla ilgilenen bireyler.

Age Group: Genellikle ergenlik dönemi ve sonrası (15 ya? üstü) yeti?kin popölasyon.

Population Details: Uyarlama çal??mas? (Günay & Tiryaki, 2003) genellikle üniversite ö?rencileri veya belirli bir spor kulübünün taraftarlar? üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: Öz bildirim (Self-Report) ölçe?idir. Bireylerin kendi spor tak?mlar?yla özde?le?me düzeylerine ili?kin dü?ünce ve duygular?n? belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Öz bildirim ölçe?i, psikometrik de?erlendirme, spor bilimleri, sosyal psikoloji, taraftar davran???, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sa?lanan kaynakta mevcut de?ildir.

Affiliation Email addresses: ngunay@gazi.edu.tr (Nejla Günay)

Correspondence Address: Nejla Günay (Sorumlu Yazar), Gazi Üniversitesi.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için genellikle yazarlardan izin al?nmas? tavsiye edilir. ?leti?im e-posta adresi bu amaçla kullan?labilir.

Ücret: Akademik ara?t?rmalar için genellikle ücretsizdir, ancak yay?nc? veya yazar politikalar? kontrol edilmelidir.

Test Y?I?: Ölçe?in Türkçeye uyarlama çal??mas? 2003 y?I?nda yay?nlanm??t?r.

The original PDF of the validity and reliability study can be downloaded here: spor-taraftari-ozdeslesme-olcegi-stoo-toad.pdf

Kaynaklar

Günay, N. ve Tiryaki, ?. (2003). Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i'nin (STÖÖ) geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 14(1), 14-26.

Spor Taraftar? Özde?le?me Ölçe?i (STÖÖ) Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tamam?na ula?mak için yukar?da belirtilen referans yay?na veya yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.